

ЧИННИКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Вінницький національний технічний університет

Анотація: Розглянуто питання конкурентоспроможності підприємства. Визначено основні чинники конкурентоспроможності підприємства. Встановлено важливість комплексного підходу в процесі управління конкурентоспроможністю підприємства.

Ключові слова: конкурентоспроможність; підприємство; внутрішні та зовнішні чинники; стратегічне управління.

Abstract: The issue of enterprise competitiveness is considered. The main factors of enterprise competitiveness are determined. The importance of an integrated approach in the process of managing enterprise competitiveness is established.

Keywords: competitiveness; enterprise; internal and external factors; strategic management.

Вступ

Становлення ринкових відносин висуває перед підприємствами нові вимоги, зосереджуючи увагу не лише на результативності виробництва, а й на здатності економічних суб'єктів ефективно діяти в умовах жорсткої конкуренції. Тому забезпечення високої конкурентоспроможності підприємств виступає не тільки важливою ціллю, а й засобом укріплення національної економіки та розв'язання актуальних соціальних проблем.

У сучасних умовах господарювання підприємства повинні постійно адаптуватися до змін зовнішнього середовища, впроваджувати інновації, підвищувати якість продукції та вдосконалювати управлінські підходи. Лише ті суб'єкти, які здатні швидко реагувати на виклики ринку та ефективно використовувати наявні ресурси, можуть зберігати та посилювати свої конкурентні позиції як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках.

Результати дослідження

Конкурентоспроможність підприємства є однією з ключових характеристик його діяльності. До основних чинників, що сприяють її досягненню, належать:

- застосування сучасних підходів і концепцій стратегічного управління для результативного планування та реалізації бізнес-стратегії, що дає змогу підприємству утримувати стабільні позиції на ринку;
- впровадження новітніх методів планування та ухвалення управлінських рішень, зокрема програмно-цільового підходу та теорії прийняття рішень, для підвищення результативності діяльності й удосконалення внутрішніх процесів;
- урахування всіх фаз життєвого циклу товару або послуги з метою збереження їхньої конкурентної переваги на кожному етапі — від ідеї до продажу;
- формування комплексних стратегій і дій, спрямованих на зміцнення конкурентних позицій продукції, самого підприємства та окремих елементів його бізнес-моделі в умовах динамічних ринкових змін.[1]

У нинішніх умовах стрімких змін ринку та зростання конкуренції, питання забезпечення конкурентоспроможності підприємства стає все більш важливим. Здатність компанії утримувати свої позиції на ринку безпосередньо впливає на її життєздатність, прибутковість, стабільність та потенціал подальшого розвитку. Конкурентоспроможність формується під дією різноманітних чинників, які поділяються на внутрішні й зовнішні. Внутрішні фактори відображають внутрішні ресурси та організаційні можливості підприємства, тоді як зовнішні визначаються середовищем, у якому функціонує бізнес. Усвідомлення природи цих чинників і здатність ефективно ними керувати є ключовими передумовами досягнення високої конкурентоспроможності підприємства.

Внутрішні та зовнішні фактори конкурентоспроможності підприємства. Фактори, що впливають на конкурентоспроможність підприємства, можна розділити на дві основні групи: ті, що формуються в межах самого підприємства, та ті, що існують поза ним. До основних внутрішніх факторів належать:

1. Рівень управлінських рішень — здатність керівництва ефективно формувати стратегії й адаптуватися до змін у ринковому середовищі.

2. Компетентність та зацікавленість персоналу – професійність кадрів, їхній рівень мотивації та участі в досягненні цілей підприємства.
 3. Інноваційний розвиток – здатність компанії впроваджувати нововведення, модернізувати продукцію та технології.
 4. Якість продукції чи послуг – відповідність товарів або послуг вимогам споживачів, їхня надійність, безпечність та технологічний рівень.
 5. Організація виробництва – оптимальне використання ресурсів, ефективність процесів і зменшення витрат.
 6. Фінансова спроможність – наявність ресурсів для інвестицій, модернізації та розширення діяльності.
- [2]

Ці чинники визначають потенціал підприємства зсередини і створюють основу для розробки ефективних стратегічних рішень.

Щодо зовнішніх чинників, то вони є наслідком впливу макро- та мікросередовища, і хоча підприємство не може безпосередньо їх контролювати, воно повинно вміти пристосовуватися до них. Основними з них є:

1. Конкурентне середовище – чисельність та сила конкурентів, їхні стратегії та загальний рівень насичення ринку.
2. Попит та поведінка споживачів – зміни у вподобаннях клієнтів, тенденції споживання, обсяги попиту.
3. Економічні умови – загальна макроекономічна ситуація, інфляційні процеси, податкова політика, доступність фінансування.
4. Політична та правова стабільність – регуляторне середовище, державна підтримка бізнесу, антимонопольна політика.
5. Рівень технологій у галузі – ступінь розвитку технологічного середовища, доступ до нових технологічних рішень.
6. Соціальні та культурні особливості – демографічні показники, рівень освіченості населення, суспільні цінності й стиль життя.

Аналіз та урахування зазначених чинників допомагає підприємству орієнтуватися в ринкових умовах, коригувати свою стратегію та створювати стійкі конкурентні переваги.

Висновки

Підсумовуючи, варто зазначити, що рівень конкурентоспроможності підприємства формується під впливом сукупності внутрішніх і зовнішніх чинників. Внутрішні ресурси, до яких належать кадровий, фінансовий, інноваційний та організаційний потенціал, визначають ефективність функціонування компанії. Водночас зовнішні умови, як-от загальна економічна ситуація, політична стабільність, ринкова конкуренція та поведінка споживачів, створюють контекст для ведення бізнесу. Постійний моніторинг цих чинників, гнучка реакція на зміни та грамотне стратегічне управління сприяють досягненню сталого успіху підприємства на ринку. Комплексний підхід до аналізу й управління конкурентоспроможністю є запорукою розвитку та зростання в умовах сучасної економіки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Черевко Г. В. Конкурентоспроможність молокопереробних підприємств в умовах членства України у СОТ : [монографія] / Г. В. Черевко. – Львів : Український бестселер, 2011. – 169 с.
2. Гудзь О.Є. Роль інновацій щодо забезпечення конкурентоспроможності та ефективності підприємства. Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка. 2015. Вип. 161. С. 3-11.

Шеремета Дарина Олександрівна – студентка групи МФКД-216, факультет менеджменту та інформаційних технологій, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: hutsalenkodasha@gmail.com

Науковий керівник: Руда Лілія Петрівна – к.е.н., доцент кафедри фінансів та інноваційного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: rudalist_ok@ukr.net

Daryna Sheremeta - student of group MFKD-21b, Faculty of Management and Information Technologies, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: hutsalenkodasha@gmail.com

Supervisor: Ruda Lillia – PhD, Assistant Professor of the Department of the Finance and innovation management, Vinnitsa National Technical University, Vinnitsa, e-mail: rudalist_ok@ukr.net